

TRGODNJA DANICA.

Katolški cerkveni list.

№ 19.

V četrtek 8. vel. travna.

1851.

Mision Jezuitov per jetnikih v banii (bagnu) v Tulonu mesca novemb. 1849.

Komu je neznano mesto Tulon (Toulon) na poldnevni koncu Francoske dežele, kjer se je sredzemeljsko morje dotika? Dežela je tukej zlo zlo prijetna, zemlja rodi nar lepši pridelke, ledena zima je tu neznan. Na eni strani razveseljuje oči človekove pogled v neizmerno morje; na drugi strani prijazni hribčki in doline polne vinskih tert, mandelnovih in oljkinih dreves. Ali ravno v tim kraji, ki je po vnanjim pozemeljskim raju podobin, najdemo prostor, kjer se je nadloga, kakoršno si človek le misliti zamore, stanovanje naredila. Blizo mesta Tulon-a namreč je v morji otok, od kteriga most na čolnih na suho pelje. Na tim otoku so poslopja z dolgimi, golimi sobami, in zraven otoka štiri velike barke perklenjene. Te žalostne sobe, te stare barke brez dreves so strašna banija (bagnu); v njih prebiva 4000—4500 jetnikov mnogih stanov. Eni so za vselej, drugi le za en čas vklenjeni.

Po dnevi so ti jetniki v arsenalu (kjer se barke delajo) in v mestu z delam obloženi. Po noči se zberejo na otoku, kjer v imenovanih sobah in starih barkah spijo. Njih obleka je: rumene hlače, rudeča jopica, debeli čevlji brez nogovic in volnata kučma. Ta je zelena per tih, ki so za celo življenje obsojeni, — drugih kučma je rudeča. Vsak hudodelnik ima na nogo železen oklep ukovan, kteriga se dolga veriga derži. Nje teža je velikosti nepokorsine umerjena. Ti, ki nosijo zelene kučme, so ločeni od drugih. Slabjiga življenja ni skorej misliti, kakor ga ti prebivavci banije imajo: črni kruh, bobova juha in za te, ki imajo težko delo, tudi ene kaplje vina. Kruh se deli zjutraj, juha po dokončanem delu, pa tako pičlo, de bi bilo nemogoče per življenji ostati, ako bi jetniki iz svojiga zaslužka kaj zraven ne perdevali. — Tukej so vse rokodelstva; nar bolj navadno delo pa je v arsenalu, kjer vsak dan do 1200 jetnikovs popravljanjem bark in z donšašnjem težkih tramov za nove barke opraviti ima.

Zaslužiti si zamorejo k večimu po 12—14 kr. na dan. Ob šestih zjutraj zagromi top, železne vrata se odpro, in vsak jetnik gre na svoje delo. Opoldan počivajo le pol ure, in po zimi jenjajo ob treh popoldan. — Ko se začne mračiti, se spet s topam streli, železne vrata se zapro in jetniki gredo k počitku, ako se sme tako imenovati. — Na golih diljah leži versta možakov eden per drugim: vsak ima le 2 čevlja na širokim prostora, njih glavce so v enaki visočini, njih noge se ena druge dotikujejo. Kadar so se vsi na terdi les vergli, izleče čuvaj železno štango, ki je tako dolga, kakor soba in jo vtakne skoz oklepe cele verste, tako de je kterikrat do 250 ljudi eden k drugimu perklenjenih. Tih mora biti vse po noči, le kako zdihovanje se zasliši: na terdih diljah je noč hujši kakor delo po dnevi. Zjutraj se jim štanga odvzame in delo perčne. Dva in dva hudodelnika stopita pred dva čuvaja, ki per vratih sedita in oklep in verigo (ketno) na železno naklo položene noge ogledata.

Tako se godi s pokornimi jetniki, kako pa z nepokornimi? Nar ložeji kazin je, de se vino odrece. Druga kazin je, de se dve osebi vkup perklenete in ste tako podobni dvema volama v enim jarmu. Tretja so tepeži s palico. Ti so tako terdi, de se per vsakim kri perkaže. Vselej se mora hudodelnik potlej v bolnisnico nesti, de se zdravi. — Še huji kazin je, de se perklenejo na štango, in na zadnje ječa, t. j. tako majhna soba, de se v njej ne more hoditi in brez vse svitlobe. Je kteri vse te kazni poskusil in se le ne poboljšal, ga smertna kazin zadene. — Vsi jetniki morajo tukaj pričujoči biti, in kleče z odkrito glavo gledati, kako rabelj njih tovaršu življenje vzame. Čuvaji stoje okoli njih z namerjenimi pušami in strelili bi berz, ako bi se kteri ganil. — V banii ne velja dalje noben izgovor, napovedana kazen se nikoli ne perjenja; vselej se spolni, in gorje mu, kteri bi se kaj v bran stavil. Nar manjši čuvaj ima pravico ukazovati, — in na tanko se mu more pokorsina skazati. —

Mislimo si zraven tega še butaro, ki jo ti jetniki na vesti imajo. Hudobije ubijanja, tatvine, ropanja in druge hudodelstva so strasin červ, ki ne-

usmiljeno grize njih serca. Vere ni per njih nobene ali le kak majhen sled. Tukej imamo na zemlji živo podobo pekla, pravo gnejzdo pregreh in nesramnost.

(Konec sledi.)

Žganjopija pot v nesrečo. *)

Žganjica, naj si bo rozolj, brinjovec alj slivovec, alj kakor hoče sladčica, je *goreča smertna voda*, zdravju in življenju škodljiva; navadna žganjopija je gladka cesta v časno in večno nesrečo. Kdor ne verjame, naj poslušaj.

1. *Žganje oboža ljudi, cele rodbine, stariše in otroke nesrečne stori*; žganje bo grob domačije, ktere se prime. Le pogledjte pijanca, kako se njemu, njegovi ženi in otrokam godi, ki žganje pijejo! Pijanc ves bled, alj pa ko kuhan rak, raztergan okolj hodi in zadni pertič prodá, de ga na žganju zapije; njegova žena nima kaj kuhati; njegovi otroci nimajo jesti, ne kaj obleci. Naj več družin skoz pijanost nesrečnih po svetu za kruham gre, naj več kmetij po pijancih na boben pride. Skoz pijanost oboža pijanc, žena, otroci, in vsi, kteri mu kaj posodijo, zgubijo; pri pijancu tudi kerčmar zgubi, kteri mu preveč na vup daja. Srejnja (gmajna) mora poslednič pijanca rediti in njegovim nesrečnim otrokam za kruh skerbeti.

Pijanc noče delati, in v kratkem tudi ne more, zakaj žganje mu ude oslabi in trupla moč sneda, kakor kukic alj knaver (červ) čversto drevó. Rokodel, žganjopive, se tako zlo trese, de ni delati v stanu, dokler ne pije. Po piji en časek komara, pa kmalo zopet oslabi. Gospodinja žganja vajena se tako zdela, de za drugo ni, kakor de pije. Dopolnuje se žganjopivcam besede svetiga Duha, ki pravi: „Kdo kliče jomene? Kdo ječi in zdihuje? Kdo se prepira? Kdo ima zatekle oči? Ti-ti, ki cele noči kozarc za kozarcom poluskajo. Taka pijača zlo miloteče po gerlu, poslednič pa pikne ko gad, in rani ko strupna kača.“

Ne rekajte: Žganje nam daja novo moč, in nas za delo oživi. Ta beseda je goljufna in gerda laž. Žganjopivcu se godi kakor bolniku v legru (vročinski bolezn). Tudi bolnik je v ognjenci močen, in po dva možka mu večkrat nista kos. Pa hitro po taki nezdravi moči bolnik na smert oslabi, in po cele mesence dni veliko slaboto občuti, ako ne vmerje. Pogoje ko se človek žganja napije, poprej oslabi. Lenoba, vbožstvo in pa kup dolgov je žganjopivcov navadno tovarstvo. Njih časna sreča gre rakovo pot; pa tudi večna sreča jim vмира.

2. *Žganje dela nepokoj, boj in morije*, kamor žganje pride, od undod ljub mir beži. Hodiš po svetu in čuješ v kerčmi neznano trušati, kleti in rotiti se, prašaj, kaj imajo? Zvedil boš, de žganje pijejo. „Vino, pravi sv. pismo, serce človeku oveseli;“ žganje pa človeka le zdívja. Hitro se žganjopivci spro in stepejo, čase (kozarce) truplejo, mize terejo, noge iz stolov piplejo in se kolejo, ter kervave glave domu nesó. Nesrečno žganje, ono je oče naj strašnejih hudobij in naj grozovitnejših morij. ¹⁾ Na Angležkem se izmed

petdeset hudodelcov štirideset pijancov v železji po ječah našteje. V novem Jörku, velikem mestu severne Amerike, najdeš veliko sto otrok zavolj tatvine in drugih hudodel po ječah zapertih, pa veči del tih mladih hudobcov so otroci žganjopivcov. Na Nemškem je pred nekoliko letmi žganjopive svojo tašo v pijanosti vbil, ker mu je pijančvanje očitala.

Žgano vino je srečnih zakonov smert. Ktera zakonska žena več solz prelije, ko ona, ki moža pjanca ima? Preštej nesrečne zakone, in boš najdel, de več od pol nesrečnih zakonov pijančina stori. Deca jokajo, mati zdihuje, oče pa v lituži pije. Ni druge pomoči za tako družino ko pijanca smert, ki je celi hiši živa nesreča. ²⁾

3. *Žganje človeku pamet jemlje, omami um, in glavo toliko oslabi, de pijanc sam ne re, kaj dela*. Na dražbah (licitirngah) po nekih krajih kupce z žganjem napojijo, de se prav poganjajo, ter sami ne vedó, koliko obljubijo, in pa za kaj. Žganjopivci včinijo v svoji pijanosti toliko bedarij in hudobij, de je groza. Kakor se dim iz kamena alj kurišča vzdiguje, in oči nakadi, tako vstaja iz želodca žganja čad (sopuh) človeku v glavo, možgane vname (vžge), ter gotovo, če ravno pomalem človeka ob pamet spravi. Naj tenši živice, koje duša za misliti in soditi trebuje kakor oči za gledati, nesrečno žganje oslabi in strati. Žganjopivci prej alj slej, pa večidel ob pamet pridejo; kar jim danes povéš, jutri ne pomnijo: veliko jih clo grozovitno izdivja. Zrajtano in dokazano je, de v zanemžnicah (v hišah za nóre) se nad poltakih znajde, ki so od žganja obnoreli. Žganjopivcu vgasne vsako poštenove selje; nekaka znotranja žalost ga začne klati, koje si jiše z žganjem vdušiti. Neka neznana groza ga obhaja in mu pamet meša, dokler gostokrat sam sebi življenje grozovitno konča. ³⁾ Bolézen pijance naj rajši pojšče, in smert žganjopivcov naj več pobere. Huda kolera je žganju dober kup naredila; zakaj med sto merličev je sedemdeset žganjopivcov pokosila.

4. *Žganje ljudi, ki ga naradno pijejo, hitro postara in jih pomori*. Ali poznaš pijanca žganjopivea prav zdravega? Dokler je trezen (strezig), je bolen; se napije, tako je pijanost njega bolest. De žganje človeka krepkiga stori, kakor pijanci in kerčmarji pravijo, ravno tako lažejo, kakor je kača v raju Evi legala, ki je djala, de jima prepovedan sad škodval ne bo, marveč bota od njega kakor Bog. Žgano vino je ognjena voda, kakor ga Indijanci zovejo. Žganje po vsih žilah šviga ko ogenj, in življenja moč požgé, vsuši in skerči človeku želodec, de ne more vživati, kar mu je potreba: kerv žganjopivca je vžgana, oserčeje in drob sta prisadna. Trese se kakor šiba na vodi, in kedar zbolí, se ga nobeno zdravilo ne prime, in po njem je. Godi se žganjopivcu kakor mlinu, kterimu mlinar preveč vode napusti. Naglo se obrača in ropota, kakor goreč kolovrat gre,

¹⁾ *Že v mladih letih, pise zdravnik, se je mož žganja privadil. Enkrat je pijan po noči domu šel, v globok jarek padel, in si roke, posebno pa glavo hudo ranil. Ko ozdravi, se zaobljubi žganja ne okusiti. V kratkem pa zopet začne žgano vino piti, tako de mu je večkrat ob pamet šlo. V svoji pijanosti se je prepiral, klet, tepel, in svojih naj boljših prijatelov lotil. V taki pijanosti je eno noč svojo lastno zeno zamoril. K smerti so ga obsodli, kajti je žganje svojvoljno pil, kojega si je še večkrat poskusil, de mu pamet oskodje, pa je le pil.*

²⁾ *Na Koroskem, nemškem kraju se je premočen mož v žganje podal, in v kratkih letih se mu je na pameti mesati jelo. Od pekla je gorovil, in ljudem pravil, kako v peklenkem brezdnu sa-nj kurijo. Enkrat je v Dravo hotel, pa so ga srečno oteli, in mu varha dali. Enkrat varh iz sobe (cimra) gre, in nesrečen žganjopivec se za robec obesi. Takih žalostnih pric ima žganje veliko.*

^{*} *Is pastirskiga lista mil. Lavantinskiga knezoškofa.*

¹⁾ *V Ljubljanskim Novicah leta 1851 se bere, kako je J. J. 30 let star mladenc na porotni sodbi stal, zatosen, de je svojega očeta vbil. Oče je prišel ves pijan na večer domu, je razanjal po iohi posebno zoper sina J., kterimu je poslednič skledo v glavo vagnal, de se mu je kerv rtila. Čeravno je sin dolgo terpel, ga je poslednič vender jeza smagala, de verže en kol proti očetu, ki ga na glavo zadene, de okolj pade in vmerje. Drugo jutro zgodaj se je sel sin sam zatodit. Zdravnik je dokazal, de rana samo po sebi ne bi bila za smert; pa ker je bil stori mož pijan in togoten, so bili njegovi možgani vsi z kervroj zaliti, de je vmerl.*

alj ne bo dolgo ropotal. Hitro se tak mlin potere, in težko popravi. Močnejše vino ko piješ, in več ko ga naliješ, huje svojo kerv razgreješ, de ti po žilah vreje kakor v loncu krop. Pošlataj žganjopivca žilo, boš čutil, kako mu serce močno kluje, kakor bi hotlo persi raznesti. Tako se pijanec kakor po železnici smerti bliža. — Koliko jezerov ljudi bi še po svetu lahko živelo zdravih in veselih, naj bi nesrečniga žganja pili ne bili! Gotova resnica je, de kdor žganje pije, poprej vmerje, kakor mu je odločeno, sam sebi življenje krajša in zoper peto zapoved greši, ki pravi: Ne ubijaj! — Lepo sv. Duh opomina: „Ne dražite smerti skoz grešno življenje, in skoz svoje dela (pijanosti) ne skakajte v pogubljenje.“⁴⁾

5. *Žganje človeku vst zaduši, in luč svete vere mu vgasne*; žgano vino vsaki pregrehi vrata široko odpira. Kdor se v žganje poda, njega ne veseli moliti, ne poslušati božje besede. Kedar sosedje v cerkvo gredo, njo pijanec v lituš potegne. Ni kraja na svetu, kjer bi gerše zoper sveto vero in zoper služabnike božje kramljali kakor pri žganju. Angel dobre vesti pijanec zapusti, žganje vsim hudim nagonam vrata odpre, de kakor iz pekla planejo, in dela dopernašajo, kojih nas sam večni Bog ovarji! ⁵⁾ Zapelivci dekletam žganje in rozolje kupujejo, de svoje nesramne želje spolnijo. Za to svari sv. Pavl kristjane rekoč: „Ne vpijanite se z vinam, v kojem je nečistost.“ —

Šuntarji in goljufi postopače z žganjem napojijo, de jih potem kakor divjo živino nad gosposke in nad druge ljudi ženó, koje hudobni prekucuni sovražijo. Vbijavci in razbojniki se žganja nazró, poprej ko gredo plenit (ropat), ljudi mučit in klat. ⁶⁾ Žganjopivci prestejujejo, če ne v djanju, ker ni priložnosti, pa z nesramnim gavorjenjem. Žganjopivci krađejo, ako ne ljudskim (ptujim) ljudem, pa sami sebi, svoji ženi in otrokam. Žganjopivci lažejo, se rotijo, in se ne bojé po krivem priseči, če se jim le žganja plača. Ako kdo meni ne verjame, naj bere pisma kervavih sodb, in bo najdel, de se naj več in naj strašnejših hudobij v pijanosti zgodi. Pijane nedolžno ženo preteple, ⁷⁾ in je svojih otroke najgrozovitnej kervolog: „Kdor pa za svoje

ljudi, posebno za domače skerbi nima, on je vero zajtil, in je hujsi od nevernika,“ uči sv. Pavl.

6. *Žganje človeški rod kvari (ferderbuje), in ljudi na duši in truplu srote in sromake stori* po tistih krajih, po kojih se ljudje v žganje zgubijo. Otroci nosjo pregreho svojih starišev, in so červivemu sadju podobni, boletni na trupli, vbogi na duši. Skušnja uči, de je dete že materniga mleka pijano, kojem žganjopivka persi da. Otroci, ki žganje pijejo, ostanejo paglovci, kakor kužeki drobni, kojim se za to žganje daja. ⁸⁾ Otroci od žganja že v mladih letih bolehaljo, so terde glave, termaste volje, in se ne dajo učiti; nimajo veselja do molitve, ne do dela. Čujejo, kako oče hudo dela, kaj mati spočne, kako se kolneta, se vsega tega nauče. Strah božji take otroke zapusti, neki hudi duh jih obsede, izrastejo hudodelci brez vere in brez Boga.

(Konec sledi.)

Razgled po keršanskim svetu.

Angleško. Dvé léti je, kar se je glasovitni Dr. Newman v naročje katoliške cerkve vernil. Od uniga časa je njegov zgled nasledovalo 134 učencov dohtarjev, profesorjev na visokih angleških šolah. — Zaspanci! lenuhi! bistroumni mračniki! zmed učeniga svetá, — pogledjte, kje véstni, modri in zarés učeniljudje svoj pokoj najdejo.

Berolin. Rongeanski matopir. Bukvar Gerhard, pred 10 leti od vsih spoštovan mož, se je bil dal Dovjatu k rongeanstvu zaslepiti. Ta mož je v novi veri tako visoko stopnjo dosegel, de je ženo in osméro otrok popustil, ter bežal v zemljo svobode — Ameriko.

Francosko. Po prizadevnosti jezuita O. Lambiljota se natiska na Francoskim pravi izpis predpevnika (antiphonariuma) sv. Gregorja. Dragi rokopis, kteriga je bil papež Adrijan I. okoli leta 790. Karolu Velikimu poslal, so bili Benedektinarji sv. Gala ohranili. Tako bo moč priti do čistiga vira Gregorjanskiga petja, k čimur je Karl veliki francoske pevce vabil, rekoč: Revertimini vos ad fontem B. Gregorii; manifeste enim corruptistis cantilenam ecclesiasticam.

Krakav. G. V. Vietovski, navdihnjen z gorečo ljubeznijo za vero in narod, si je storil nalogo, izverstne in koristne bukve v katoliškim duhu na svitlo dajati. To delo, bodi Bogu hvala, mu dobro gre od rok. V tečaju eniga leta je peršlo več lepih bukev na svitlo, zmed kterih so posebne cene spisi Karla Antonievicza; — Dogodbe Zofije (povesti plemenite grofinje Tarnovske); — Dnevnik obhodnic (misionov) na izhodu od duhovna Mansveta; — Zivljenje Ivana Tarnovskiga in Peter Skarga in njegovo stoletje. Za to leto je zopet nekaj znamenitnih del perpravljenih, ktere bodo katoliško slovstvo na Poljskim lepo obogatilo. — Kako veselo je slišati, de se med našimi brati Poljaki cerkveno slovstvo tako prijazno razevita. Bukve v keršanskim duhu pisane so v resnici ljudstvu to, kar je zeljšem in sadicam pohlevna rosa; tega se prepriča, kdor ima z ljudmi opraviti in jim dobrih bukev pervošči. Kolikokrat človeka ena sama beseda

⁴⁾ Blizo Drave sta dva mesarja se v keršmi poskusala, kteri bi več popil. „Tako ga piva, de bo srvo od naju slov sta djala. Kedar že nista več mogla, se domu spravljata. Bilo je po noči in pa huda zima. Na poti sta obležala in na pol smersnita, poprej ko so jih ljudje našli. Eden pijanec je hitro umrel, drugemu so pa pomalem omerli udje odpadali, perst za perstom. Na vozau so ga od hiše do hiše vozili kruha prosit in sromaka preredit.

⁵⁾ Poglarinimu žganjopircetu je stah prijatelj toliko žganja plačal, kolikor ga je hotel piti. Veliko ga je že polikal, pa še veselo časico povzdigne — naglo se pa zverne, široko vine, in iz gerta mu gerdo plame černo zeleno sviga, ter žganje iz njega gori. Obrav se mu strašno premeni, in v treh urah je poginul. Prijatelj ki mu je žganje kupoval, je na sodbo prišel.

⁶⁾ Pred nekoliko letmi je človek sam obstal, de je hotel svojo ženo zamertiti; pa ni imel serca, in roke so se mu tresle kaj takega storiti. Za to kupico žganja popije; pa še ni mogel. Zopet drugo kupico žganja zalije, pa še ni imel serca se žene lotiti. Tretjo kupico popije, in kakor od hudica obseden na gospodinjo skoči in njo nezsmileno zamori.

⁷⁾ Po Amerikanskem je milijonov brator smernosti bratoršine. Kdor se v to braterno zapise, obljubo stori se vsakiga žganiga vina varvati. Samo ol (pir) in pa srvo vino se pije, pa tudi to le pomalem. Vsak tovarš ima dolžnost svoje bližne kakor ve in zna, žganja odvaditi. V enem letu se je nad šest milijonov goldinarjev privarvalo, ki so jih poprej na žganju zapili. Ljudje rajši vbojajo, ki žganja ne pijo, zadovoljnejši širé in so bolj zdravi. Zene se hralijo, de imajo nebesa, kar močje žganja ne pijejo. Ljub mir v hiši prebira, boljji širé in obleko imajo, pa tudi za otroke bolj zkerbijo. — Ne žganja clo varvati je pa veliko bolj lahko, kakor se ga po malem odvaditi.

⁸⁾ Ni še dolgo, kar je mož umrel, kteri je več let žganje pil, pa tudi žena ga je rada pila. On je bil skoro vsak dan pijan, in se je pijanec v postelo vlegel. Imel je četero otrok. Perro je bilo dekle na duši in trupli odravo; alj to dekle sta imela, poprej ko sta žganje piti začela. Trije ostalih, dva fantica in eno deklice, so bili trepi (bebeci) vbogi na truplu in na duši. Tih traje pa sta dobila potem, ko je bil on vsak dan žganja pijan. Brez sterila je po svetu otrok sromakov in sirot, kojih so starisi od žganja pijani spoceli. Kako hudo, kako strasno je to za starise!

na vse druge misli zaverne, in vse druge občutke v njegovim srcu obudi, kot jih je popred imel! Če pa že kratka beseda toliko stori, koliko še le bukke polne lepih besed in zveličavnih nauk, ktere pridni bravec v njih pobira, kakor čebelica mēd po evetlicah!

Geneva v Švajci. V Genevi, stolnim mestu kalvinizma in Rimu protestantizma, je bilo leta 1815 samo 3000 katoličanov; zdaj se je to število z naselovanjem že do 12,000 naraslo. Imajo že bolnišnico in v nji mile sestre, dekliško šolo, dobre katoliške novice „Observateur de Genève“, in zdaj na spomlad imajo začeti zidati stolno cerkev „Notre Dame de Genève.“ Duhovnjani ali farmani pridejo vsak dan delat, in iz čistiga bogoljubniga čutila nočejo nič plačila jemati.

Iz Bukarešta. Angelo Parzi, bolgarski škof, apostolski namestnik v Srbiji in Valahii, je dobil od sultana veliki red „Nišan Istihar“ (znamnje slave) v belinih ali diamantih z odpusenjem odrajtivil (taks), ker je dve katoliški cerkvi zidati odmenil, k čimur je od sultana privoljenje dobil.

Iz Sardinije. Akoravno je bivši pečavnik Sikardi mnogo krivic in pregreškov storil, se vendar mora spoznati, de eden zmed vzrokov, zakaj de se je pečavništvu odpovedal, je tudi ta, ker ni hotel v pograbljenje (konfiskacio) katoliških posestev pervoliti. Zbor je iskal de naj v to misel predlog napravi; on je pa odgovoril: „tega ne bom storil, rajši iz pečavništva stopim.“ Tedaj se je tudi temu derzavniku mrena iz oči oterla, ter je spoznal, de so strasti nenasitne. „Strega“ in enake novice, ktere vedno nove krivice tirjajo, so zamogle pečavnika prepričati, de se z ritnisko poljudnostjo (populernostjo) ne more daleč priti. Zagreb. list.

Iz Rima. Sv. Oče mislijo g. Huguesa, novojorškiga nadškofa v severni Ameriki kardinala narediti. Ta mož, zmed naj glasovitniših katoliških govornikov, je peršel v cerkvenih opravilih v Rim, in v cerkvi sv. Andreja pridiga, kjer ga tudi mnogo protestantov poslušala.

Toskansko. Pogoja med papežem in toskansko vlado mende naslednje pglavitne člene obseže: Perpusti posvetnim sodnijam razsodbo v cerkvenih zadevah, vendar z nekterimi izjémami; pusti jim tudi varske ali patronatne okolišine; perlastuje pa svetimu Očetu pravico se na njega obrniti (apelirati). Škofom vsvetuje polno natiskarsko pravico; duhovstvu pridigarstvo svobodo; zaverže placēt in kakor nekteri pravijo, tudi exequatur, in stavi zakon pod cerkvene postave.

Dunaj. Sliši se, de bo v derzavno službo stopil g. Florencourt, kteri se je nedavno v katoliško cerkev vernil, in je že v Frankobrodu z grofam Tunam mnogo tovarševal.

Pešta. V Pešti so napravili društvo za razširjanje dobrih bukkev po nizki ceni. 16. sušca so imeli pri visokocast. škofu Mihelu Fogarassy sosebno zbiraljše, pri kterim je bilo mnogo udov posvetniga in duhovskiga stanú. Zbrani so se posebno obveselili, viditi med seboj predsednika sploh spoštovaniga g. grofa Károly-a, kteri si je s tem nepozabljiv spomin postavil, de je nasvetoval, de naj se napravi društvo po podobi francoskiga katoliškiga društva „Revue“ s posebnim obziram na potrebe izobraženih ljudi in kersanskiga družinskiga življenja. Ta nasvēt je bil z živo pohvalo sprejēt in odbor odločen, kteri bo temu primerno osnovo in oglas napravil. — Kako protrebne in zveličavne de so take društva, slehern lahko spozna, kdor ne dremlje, zakaj človek je večji del ták, kakoršniga izreja naredi, in zlasti mladi človek je k temu navdihnjen, k čimur

ga njegove okoljšine in dobre bukke navdihnejo. Per komur v mladih letih ni bilo kersanskiga spodbujenja, tudi v doletnosti ne bo hitro kersanskiga življenja. Torej je treba, takorekoč, s silo dobre bukke med ljudi razširjati, ker tudi od dobriga velja: „semper aliquid haret (vaelej se nekaj prime“). Nedavno sta bila človeka nekaj vikšiga stanú čez nedeljo na kmetih; eden je že sabotovečer prašal, kadaj bo v nedeljo duhovno opravilo in je bil res v nedeljo zjutraj in ob desetih per sv. maši in pridigi; drugi se je hotel skorej po sili ogniti, de bi še enkrat ne bil. Odkod je ta razloček? Pervi, sin kmetiških staršev, je bil v otročjih letih pridin šolar in dober deček, kakor sim ga sam poznal; drugi je bil v čisto družih zadevah. . . . Društvo za razširjanje dobrih v kersanskim duhu pisanih bukke — skoz verste učenost je tudi pri nas na glas vpijoča potreba. Utinam!

Norvegija. Katoliški oznanovavec (misionar) Sigismund Šrot, že več let zbira po Nemškim, Laškim in Avstrianskim radovoljne pripomočke za katoliško cerkev, ki se bo v Kristjanii, glavnim norveškim mestu zidala. Ta cerkev bo ondi perva po vpeljanim luteranstvu l. 1538 in zbiraljše vsih po deželi raztresenih katoličanov, ter semeniše, od kodar se bo sv. vera razširjala. Ta zemlja že 300 let ni vidila katoliške cerkve, in nikakoršniga razodevanja katoliškiga življenja ne.

Lipsko. Nova postava, 13. svečana do saksonskih stanov dana, obseže med drugim naslednjo naredbo: „Kdor bi v očitno pohujšanje v besedi, pisanju ali kakor koli si bodi nespōstljivo, zasmehovavno in zasramovavno zagrešil proti Bogu, božjim rečēm, ali drugim rečēm, ktere so kterimu zmed obstoječih vérnih društev svete, naj se kaznuje z ječo do dvēh let.“

Rim. Sv. Oče si mislijo telesno stražo iz Belgiancov napraviti. To je srečna misel, ker Belgianci so glasovitni zavoljo svoje naklonjenosti k svoji materi katoliški cerkvi, in zavoljo svojih izobraženih vojniških častnikov.

Parsko. Kdor hoče gerški kralj biti, mora greško vero na se vzeti. Kralj Otón je mende zavoljo tega v Monakov peršel, de bi dobil iz Parske katoliške vladajoče hiše naslednika. Pa že dva kraljeviča sta odbila ponudbo, in nočeta katoliške vere za kraljev sedež zamenjati. To je pošteno! Ako vladarji podložnim pokažejo, de so stanovitni v veri, bodo tudi podložni, pa tudi zvesti vérnimu vladarju.

Sladkopicček se izdá.

V grudnu predlanskiga leta je bogat Amerikanec stanoval v neki veliki gostivnici v Parizu. V svoji spavnici je imel zraven dnara in druge drage robe tudi nekaj steklenic (flaš) sladkih pijác. Čez nekoliko dni spazj tujie, de je v hranilnici nekaj križem, in de une sladke pijače precej manka. Sladkopicčeka zasačiti, stekleniške vrate s sajami pomaže, ki jih je z dimnika nastergal. Precej družiga jutra, od svojih opravil domu grede, sreča na stopnicah hišniga služeta, in vidi, de ima zlo sajaste (černe) ustnice. Brez velko lagója malopridneča za roko prime, in pred zerkalo (gledalo, špegel) pelje. Ker zoper tako pričó ni bilo moč tajiti, spozná streže svoj greh, in prosi prizanaše, ki jo je tudi dobil. Zdaj so mu tudi domači jéli še druge tatvine natolevati, in njih sum se je poterdil. Ko njegov kočnjak (skožo prevlečeno skrinjico) preiščejo, najdejo še mnozih reči, ki jih je bil tatovič nakradil. — Takó se hudobija ozóri, in pride na dan pred ali potlej.